

PERCEPCIJA RODITELJSKOG PONAŠANJA I PRILAGODBA DJECE OBOLJELE OD DIJABETESA

Marta Cifrek-Kolarić & Anita Vulić-Prtorić (Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru)

Dunja Baraban (Odjel za pedijatriju, Opća bolnica Osijek)

Marina Grubić (Odjel za pedijatriju, KBC Zagreb)

Irena Brnović (odjel za pedijatriju, Opća bolnica Split)

Patricija Padelin (Odjel za pedijatriju, Opća bolnica Zadar)

Inge Vlašić-Cicvarić (Odjel za kliničku psihologiju, Klinički bolnički centar Rijeka)

Međunarodni znanstveni psihološki skup / International Scientific Psychology Meeting

20. DANI RAMIRA I ZORANA BUJASA

Uvod

Obiteljski kontekst temeljni je kontekst unutar kojeg se odvija djetetov razvoj. I izuzetno je važan za razumijevanje prilagodbe djece oboljele od dijabetesa. Različita istraživanja u ovom području konzistentno ističu pozitivne efekte roditeljske emocionalnosti (toplina, podrška, ljubav) na emocionalnu i socijalnu stabilnost i zrelost djeteta, dok su suprotni efekti utvrđeni za roditeljsku ravnodušnost, pretjeranu kontrolu, grubost i zanemarivanje. Cilj ovog istraživanja bio je provjeriti povezanost između percepcije roditeljskog ponašanja i dva indikatora prilagodbe djece oboljele od dijabetesa tip 1: simptoma depresivnosti i kvalitete života povezane s dijabetesom

Metoda

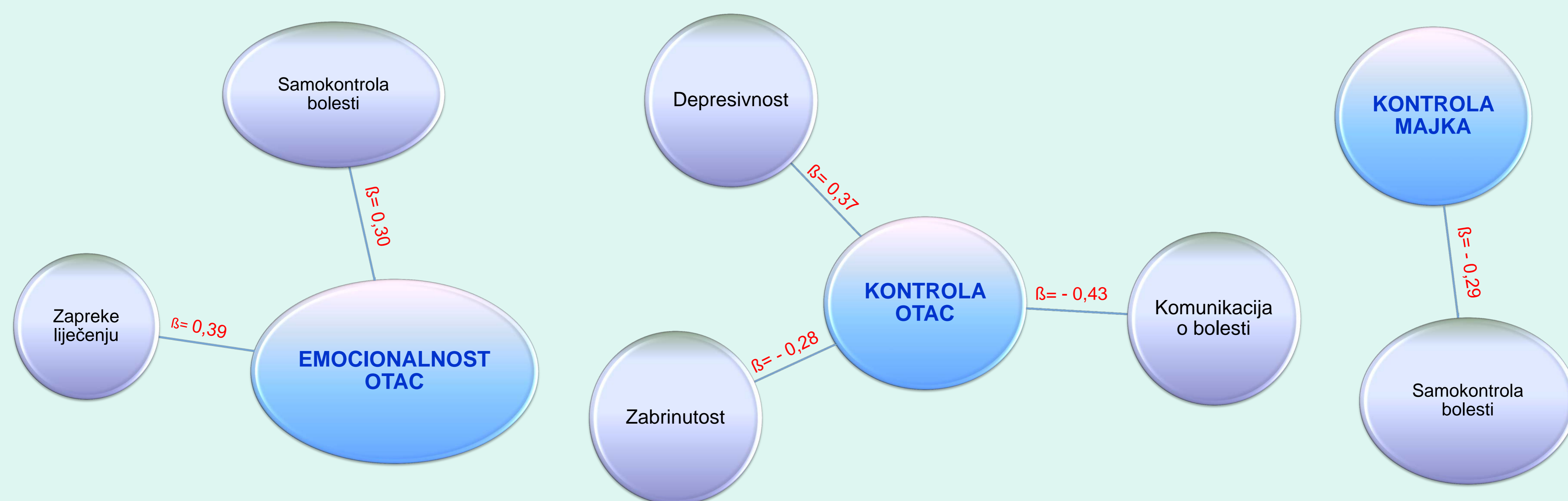
U istraživanju su sudjelovala djeca oboljela od dijabetesa tip1 (N= 58) u dobi od 10 do 17 godina. Od mjernih instrumenata primijenjeni su: Skala percepcije roditeljskog ponašanja- SPRP (Macuka, 2004), Skala depresivnosti za djecu i adolescente- SDD (Vulić-Prtorić, 2002) i PedsQL Diabetes Module za procjenu kvalitete života djece oboljela od dijabetesa (Varni, 2003).

Rezultati

	Depresivnost	Simptomi dijabetesa	Zapreke liječenju	Samokontrola bolesti	Zabrinutost	Komunikacija o bolesti
Emocionalnost majka	-0,18	-0,06	0,28	0,22	0,06	0,20
Emocionalnost otac	-0,29	0,08	0,39	0,32	0,21	0,30
Kontrola majka	0,22	-0,16	-0,23	-0,31	-0,21	-0,21
Kontrola otac	0,37	-0,15	-0,39	-0,30	-0,28	-0,43

Korelacijskom analizom utvrđeno je kako je percipirana kontrola od strane oca povezana sa više simptoma depresivnosti i više poteškoća na gotovo svim dimenzijama kvalitete života povezane s dijabetesom. Nasuprot tome, emocionalnost oca pokazala se povezanom sa manje simptoma depresivnosti, manje poteškoća u kontroli i liječenju dijabetesa i manje problema u komunikaciji o bolesti. Kad je u pitanju percepcija majčinog ponašanja, utvrđeno je kako je više emocionalnosti od strane majke povezano sa manje zapreka liječenju dijabetesa, a više kontrole od strane majke sa više poteškoća u samokontroli dijabetesa.

Regresijskom analizom utvrđeno je kako je percipirana kontrola oca značajan prediktor simptoma depresivnosti ($R^2= 0,14$), zabrinutosti zbog bolesti ($R^2= 0,08$) i komunikacije o bolesti ($R^2= 0,19$). Emocionalnost oca pokazala se značajnim prediktorom uspješnosti kontrole bolesti: djeca koja percipiraju više emocionalnosti od strane oca doživljaju manje zapreka liječenju ($R^2= 0,15$) i uspješnija su u samokontroli bolesti Nasuprot tome, kontrola majke negativni je prediktor samokontrole bolesti ($R^2= 0,19$).

Zaključak

Iako se većina istraživanja koja se bave utjecajem obiteljskih čimbenika u razvoju djece usmjeravaju uglavnom samo na odnos majka-dijete, rezultati ovog istraživanja još jednom potvrđuju važnost uzimanja u obzir i odnosa otac-dijete. Percipirana kontrola oca pokazala se rizičnim faktorom za adekvatnu prilagodbu na dijabetes, dok emocionalnost od strane oca značajno doprinosi uspješnoj kontroli bolesti. S obzirom na to, kliničke intervencije trebale bi biti usmjerene na poticanje toplih i podržavajućih odnosa između djece i roditelja pri čemu bi se posebna pozornost trebala obratiti upravo na odnos otac-dijete.